

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1934 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om införande av tullskydd för lin.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herrar *Nyblom* och *Wallén* väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 246, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att lin åsättes en tull av 75 öre per kilogram».

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt gällande tulltaxa, taxenr 395, äro åtskilliga spånadsämnen, däribland lin, fria från tull. Den statistiska varuförteckningen skiljer mellan ohäcklat lin (stat. nr 902), häcklat lin (stat. nr 903) och linblår (stat. nr 910). Ur generaltullstyrelsens år 1931 utgivna varuhandbok till tulltaxeförordning och tulltaxa må anföras, att häckling (kamning) avser att avlägsna s. k. skävor (rester efter växtens träiga stam) och kortare fibrer samt att bringa tågorna i sådant skick, att de omedelbart kunna spinnas. Ohäcklad vara igenkännes sålunda därpå, att i densamma förekomma dylika skävor och fibrer. Linblår (blånor) utgöra ett avfall, bestående av kortare, avslitna tågor, som tillvaratagas vid förarbetning av lin.

Införseln av ohäcklat och häcklat lin omfattade åren 1912—1913 och 1930—1933 följande kvantiteter och värden:

	O h ä c k l a t l i n			H ä c k l a t l i n		
	Kvantitet ton	Värde 1,000 kr.	Enhetsvärde kr. pr kg	Kvantitet ton	Värde 1,000 kr.	Enhetsvärde kr. pr kg
1912	2,439	2,195	0: 90	72	90	1: 25
1913	2,641	1,717	0: 65	14	17	1: 25
1930	2,316	2,189	0: 95	78	167	2: 15
1931	2,236	1,046	0: 47	93	184	1: 98
1932	1,371	822	0: 60	58	106	1: 84
1933 (preliminära uppgifter)	1,065	946	0: 89	14	25	1: 72

Med avseende å införseln fördelning på de viktigaste inköpsländerna må anföras, att år 1932 hänförde sig i runt tal nedannämnda värden till

införsel från följande länder, nämligen beträffande *ohäcklat lin* Lettland 261,000, Litauen 245,000, Europeiska Sovjetunionen 133,000, Tyska riket 104,000, Nederländerna 58,000 och Belgien 15,000 kronor samt beträffande *häcklat lin* Belgien 62,000, Danmark 23,000 och Polen 16,000 kronor. Genomsnittsvärdet av införseln från respektive länder varierade samma år för *ohäcklat lin* mellan 53 öre och 1 krona 92 öre per kilogram och för *häcklat lin* mellan 1 krona 50 öre och 2 kronor 60 öre per kilogram.

Linblår infördes år 1932 till en kvantitet av 806 ton med ett sammanlagt värde av i runt tal 419,000 kronor, vilket motsvarar 52 öre per kilogram. De viktigaste inköpsländerna voro Lettland, Litauen och Europeiska Sovjetunionen, från vilka länder införseln belöpte sig till respektive 160,000, 159,000 och 91,000 kronor. Genomsnittsvärdet av införseln från dessa länder utgjorde respektive 55, 59 och 40 öre per kilogram.

Enligt jordbruksstatistiken uppgick skörden av lin (och hampa) i Sverige nedannämnda år till följande kvantiteter:

	Frö	Tågor
1870	4,946 ton	4,197 ton
1900	1,480 »	1,434 »
1915 (uteslutande lin)	65 »	149 »
1920 (» »)	423 »	686 »
1925 (» »)	99 »	247 »
1930 (» »)	38 »	100 »
1931 (» »)	34 »	84 »

Till belysande av linneindustriens omfattning må meddelas följande utdrag ur en av kommerskollegium publicerad summarisk översikt av antalet arbetsställen, personal samt tillverkningarnas värde för olika industrier år 1932:

		Antal arbets- ställen	Personal	Salutillverk- ningarnas värde 1,000 kr.
Linspinnerier	(4)	1	16	330
Linneväverier	(13)	6	57	754
Kombinerade linnefabriker		1	21	535
Summa		8	94	1,619
				10,274

Anm. Anläggning upptages under den industrigrupp, till vilken dess *huvudsakliga* tillverkning hör. Inom parentes anges sammanlagda antalet arbetsställen, där över huvud tillverkning, hänförlig till resp. grupp, förekommit.

I en till utskottet ingiven, den 9 februari 1934 dagtecknad skrift hava fyra företag, vilka driva inom landet befintliga linspinnerier, framfört erinringar mot motionärernas förslag och i sådant avseende anfört i huvudsak följande.

Statistiska varuförteckningen till tulltaxan upptog under skilda nummer *ohäcklat lin*, *häcklat lin* och *linblår*. Dessutom kunde man skilja mel-

lin örötad och rötad vara. De senaste prisnoteringarna å dessa olika slag av lin, vilka oavsett de vitt skilda prislägena skulle drabbas av den utav motionärerna föreslagna tullen 75 öre per kilogram, varierade sålunda:

	Pris i öre pr kg
Lin, ohäcklat	58 till 240
» häcklat	90 » 320
» -blånor	30 » 100
» örötat	10 » 15
» rötat	14 » 20.

Vid bearbetning av lin uppstode en förlust av:

vid bearbetning från örötat	till rötat	c:a 20 %
» » » rötat	» ohäcklat	» 75 %
» » » ohäcklat	» garn	» 25—40 %
» » » häcklat	» »	» 15—20 %
» » » linblånor	» »	» 20—45 %.

I anslutning härtill erinrades, att de nuvarande tullsatserna för lingarn vore för enkelt garn: oblekt och ofärgat 20—25 öre och blekt, färgat eller tryckt 40—45 öre samt för två eller flertrådigt garn, härunder inbegripen tråd: oblekt och ofärgat 85 öre och blekt, färgat eller tryckt ävensom s. k. sniljgarn 1 krona, allt per kilogram räknat. Garn över nr 25 engelsk numrering vore dock tullfritt.

Trots deprecieringen av den svenska valutan vore det med de nuvarande tullsatserna å lingarn svårt att konkurrera med utlandet. Skulle garnpriserna genom fördyrad råvara ökas, bleve det omöjligt att här i landet vidare bedriva linspinning. Utländska garner måste i så fall tillgripas för tillverkning av linnevävnader, för vilka senare tullskyddet stode ungefär i paritet med tullsatserna å garn eller från lägst 25 öre till högst 2 kronor per kilogram. Det hade blivit utrett, att linnevävnader åtnjöt lägre tullskydd i Sverige än vävnader av bomull, ylle och silke. Möjligheten återstode ju att i motsvarande grad höja tullsatserna å garn, men då övriga textila råvaror, med vilka linet hade att konkurrera såsom bomull, hampa och jute, vore tullfria, skulle en väsentlig ökning av tullsatserna å lin och därav framställt garn inverka så fördyrande, att linneindustrien såsom sådan icke skulle kunna uthärda i konkurrensen.

Motionärerna hade framhållit, att anledningen till motionen varit strävan efter att bevara linodlingen inom landet. Linspinnerierna hyste samma önskan, men hade den bestämda uppfattningen, att införandet av tull å lin med därmed följande nedläggande av landets linspinningsindustri skulle verka i rakt motsatt riktning. Linspinnerierna förbrukade nämligen för närvarande större delen av det inom landet odlade linet. Andra åtgärder till befrämjande av linodlingen kunde tvivelsutan tillgripas; och hänvisades i sådant avseende till ett »Betänkande rörande främjande av odling och beredning av lin inom landet», avgivet den 14 januari 1919 av inom kommerskollegium och lantbruksstyrelsen tillkallade sakkunniga, ävensom till förhållandena i vissa andra länder, där staten subventionerade linodlarna.

Sveriges linspinningsindustri bestode sedan snart 100 år tillbaka och sysselsatte för närvarande cirka 765 arbetare. En stor del av dessa arbetare hade byggt egna hem och vore således fast rotade i respektive kom-

muner. Med hänsyn såväl till industriens existens som till hos densamma sysselsatta arbetares utkomstmöjligheter samt med hänsyn därjämte till de kommuner, inom vilka linspinningsindustrin bedreves och som vad särskilt Forsa kommun anginge till avsevärd del vore beroende av densamma, finge företagen uttala sina stora betänkligheter och oro inför det hot, som ett bifall till motionen skulle innebära för denna industri. Även en om än jämförelsevis obetydlig tull å denna råvara skulle verka i här angiven riktning.

I detta sammanhang bör erinras, att riksdagen under flera år anvisat anslag till åtgärder för främjande av linodling.

Anslag för detta ändamål anvisades första gången år 1919, då riksdagen biföll en av Kungl. Maj:t vid anmälan av förenämnda betänkande avläten proposition i ämnet (nr 316). Medel för ändamålet hava senast anvisats för budgetåret 1932/1933. Anslaget, som hade karaktär av extra reservationsanslag, användes till statsbidrag åt hushållningssällskap för linodlingens främjande. Enligt kungörelse nr 784 år 1919 med däri genom kungörelse nr 569/1922 gjord ändring utgick statsbidrag till premiering av linodling, fröodling eller utsädesfrö, anskaffande eller utdelande av utsädesfrö eller för försök, undersökningar eller upplysningsverksamhet, avseende att främja en rationell linodling. I skrivelse den 29 augusti 1932 anförde lantbruksstyrelsen, att av de olika ändamål, vartill anslaget användes, syntes endast spridning av utsädesfrö hava någon större betydelse för linodlingen i landet. Även om fortsatt statsbidrag till vissa grenar av verksamheten, såsom premiering av odlingar, försöks- och upplysningsverksamhet, syntes i mindre grad behövt, funne styrelsen det dock icke tillrådligt, att anslaget i dess helhet omedelbart avfördes ur riksstaten. Enligt styrelsens förmenande borde ett visst belopp av statsmedel, förslagsvis 4,000 kronor, fortfarande stå till förfogande för anskaffande och utdelande till mindre jordbrukare av förädlat utsäde. Vid framläggandet av 1933 års statsverksproposition (9:e huvudtiteln, punkt 97) förklarade sig emellertid chefen för jordbruksdepartementet anse, att inga allvarigare olägenheter komme att uppstå, om anslaget indroges. Skulle behov av att utlämna mindre belopp för understöd i det syfte, anslaget avsett att främja, uppkomma, syntes enligt departementschefens uppfattning hinder ej möta för Kungl. Maj:t att för ändamålet disponera medel ur till Kungl. Maj:ts omedelbara förfogande ställda anslag, såsom exempelvis anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar. Detta departementschefens anförande föranledde icke något uttalande från riksdagens sida.

Utskottet.

Lin är en råvara för den svenska linneindustrin, vilken tillverkar garn och vävnader för olika ändamål. Genom den inhemska linodlingens tillbakagång under de senaste årtiondena har emellertid denna industri kommit att huvudsakligen använda sig av importerad råvara. I viss omfattning kommer även utländskt garn till användning vid fabrikationen. Därest såsom i motionen föreslagits lin åsättes en tull av 75 öre per kilogram, komme härigenom industriens produktionskostnader att väsentligt ökas. För att spinning av lingarn, av svensk eller utländsk råvara, må i fortsättningen kunna i någon mera betydande omfattning verkställas

inom landet, måste otvivelaktigt samtidigt med införandet av en dylik tull höjningar vidtagas beträffande tullsatserna för lingarn och såsom en följd därav jämväl beträffande tullsatserna för linnevävnader. Men även om en dylik avvägning av linneindustriens tullskydd må kunna verkställas på sådant sätt, att industriens nettotullskydd lämnas i stort sett orubbat, måste dock den förordning av linnevarorna, som skulle bli en följd av tullåtgärderna, väsentligt påverka konkurrensförhållandet mellan å ena sidan linnevaror och å andra sidan varor av exempelvis bomull och jute. Ett bifall till motionen skulle därför draga med sig konsekvenser, vilka äro svåra att överblicka. Med hänsyn härtill och då det ej minst under nuvarande tidsförhållanden måste anses angeläget att iakttaga försiktighet beträffande åtgärder, som kunna menligt inverka på arbetstillgången inom landet, har utskottet, med beaktande av linneindustriens betydelse i sådant avseende, icke ansett sig kunna biträda motionärernas förslag, mot vilket även ur andra synpunkter erinringar kunna framställas, såsom att det samma skulle komma att allt för hårt drabba särskilt vissa billigare slag av lin.

Utskottet får hemställa,

att motionen II: 246 av herrar Nyblom och Wallén, om införande av tullskydd för lin, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Carlsson i Gävle, Ericson i Obergå, Åström, Nilsson i Landeryd, Lövgren i Boden, Olsson i Golvvasta, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Forssberg, Hjalmarsson, Sjödal, Velander, Werner i Hultsfred, Eklund, Johansson i Krogs-torp och Brännström.